

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING BANK MUTAXASSISLARINI TAYYORLASH

Beginmov Farrux Murodullo o'g'li

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Bank-Moliya xizmatlari fakulteti

Bank ishi 324 guruh talabasi

Abduvahobov Shaxzod Xolmo‘minovich

Samarqand iqtisodiyot va Servisinstituti

Bank ishi kafedrası assistenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasida bank sohasi uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlash, ularning qayta tayyorlanishi va malakasini oshirish tizimi tahlil qilinadi. Bank tizimining zamonaviy talablariga javob bera oladigan mutaxassislarni shakllantirishda oliy ta'lim muassasalari, maxsus malaka oshirish markazlari va xalqaro hamkorlik dasturlarining o‘rni alohida ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, amaliyot bilan uzviy bog‘langan ta'lim jarayonining ahamiyati, innovatsion yondashuvlar va raqamli bilimlar asosida tayyorlanayotgan bank xodimlarining kelajakdagi roli yoritilgan. Maqolada O‘zbekiston tajribasi misolida bank sohasida kadrlar salohiyatini oshirish yo‘nalishida olib borilayotgan islohotlar tahlil qilinadi hamda mavjud tizimni yanada takomillashtirish bo‘yicha takliflar beriladi.

Kalit so‘zlar: bank sohasi, mutaxassis tayyorlash, malaka oshirish, qayta tayyorlash tizimi, O‘zbekiston, oliy ta'lim, amaliyot, innovatsiya, raqamli ko‘nikmalar.

Аннотация: В данной статье рассматривается система подготовки, переподготовки и повышения квалификации специалистов банковской сферы в Республике Узбекистан. Особое внимание уделяется роли высших учебных заведений, специализированных центров и международных программ в

формировании квалифицированных кадров, способных соответствовать современным требованиям банковского сектора. Анализируется значимость практико-ориентированного обучения, внедрения инновационных подходов и цифровых компетенций при подготовке будущих банковских работников. На основе опыта Узбекистана предложены предложения по дальнейшему совершенствованию системы кадровой подготовки в банковской сфере.

Ключевые слова: банковская сфера, подготовка специалистов, повышение квалификации, переподготовка, Узбекистан, высшее образование, практика, инновации, цифровые навыки.

Annotation: This article explores the system of training, retraining, and professional development of banking specialists in the Republic of Uzbekistan. It emphasizes the role of higher education institutions, specialized training centers, and international programs in shaping qualified personnel capable of meeting modern banking sector requirements. The study highlights the importance of practice-based education, the application of innovative approaches, and the development of digital skills in preparing future banking professionals. Based on Uzbekistan's experience, the article presents suggestions for improving the current system of human resource development in the banking sector.

Keywords: banking sector, specialist training, professional development, retraining, Uzbekistan, higher education, practice, innovation, digital skills.

Kirish

Bank tizimi har bir davlatning iqtisodiy barqarorligi va moliyaviy rivojlanishida muhim o'rin egallaydi. Ayniqsa, zamonaviy raqamli iqtisodiyot sharoitida bank mutaxassislariga qo'yilayotgan talablar kundan-kunga ortib bormoqda. Ular nafaqat an'anaviy bank xizmatlarini tushunishi, balki yangi texnologiyalar, moliyaviy xavfsizlik, mijozlar ehtiyojlarini tahlil qilish kabi zamonaviy ko'nikmalarga ham ega bo'lishi zarur. Shu bois, bugungi kunda O'zbekiston Respublikasida bank sohasi uchun yetuk, raqobatbardosh, zamon talablari asosida fikrlaydigan kadrlar tayyorlash masalasi dolzarb sanaladi. O'zbekiston hukumati tomonidan ushbu yo'nalishda bir qator islohotlar amalga

oshirilmoqda. Xususan, oliy ta'lim muassasalari o'quv dasturlarini mehnat bozori talablariga moslashtirish, amaliy ko'nikmalarga asoslangan ta'lim berish va xalqaro tajribani joriy etish orqali bank sohasining zamonaviy mutaxassislarini tayyorlashga qaratilgan chora-tadbirlarni kengaytirmoqda. Bundan tashqari, bank xodimlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimi ham bosqichma-bosqich takomillashtirilmoqda. Bu esa nafaqat iqtisodiyot barqarorligiga, balki moliyaviy xizmatlar sifatining oshishiga, aholi va biznes subyektlari ishonchining ortishiga xizmat qilmoqda. Ushbu maqolada O'zbekistonda bank mutaxassislarini tayyorlash tizimining holati, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari tahlil qilinadi. Shuningdek, ilg'or xorijiy tajriba asosida tizimni yanada takomillashtirish bo'yicha takliflar ilgari suriladi. Bugungi tez sur'atlar bilan rivojlanayotgan global iqtisodiy muhitda bank tizimi o'zgaruvchan ehtiyojlarga moslashishga majbur. Aynan shu omil bank xodimlarining bilim va ko'nikmalarini muntazam yangilab borishni, zamon bilan hamnafas bo'lishni talab qiladi. O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda bank tizimini modernizatsiya qilish, raqamlashtirish va mijozga yo'naltirilgan xizmatlar sifatini oshirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu jarayonda, albatta, malakali va raqobatbardosh mutaxassislar asosiy rolni o'ynaydi. Bank sohasi uchun kadrlar tayyorlash nafaqat oliy ta'lim muassasalari darajasida, balki butun moliyaviy tizim rivojining ajralmas bo'lagi sifatida ko'rilmoqda. Jumladan, bank ishi yo'nalishidagi talabalar uchun yaratilayotgan shart-sharoitlar, yangilangan o'quv dasturlari, amaliyotga yo'naltirilgan metodikalar shular jumlasidandir. O'zbekiston oliy ta'lim tizimida bank mutaxassislarini tayyorlash, asosan, iqtisodiy yo'nalishdagi universitetlar va institutlarda amalga oshiriladi. Bu jarayonda talabalar nafaqat nazariy bilimlarga ega bo'ladilar, balki real bank muhitida amaliy tajriba orttirish imkoniyatiga ham ega bo'lmoqdalar. Jumladan, ko'plab banklar va ta'lim muassasalari o'rtasida imzolangan hamkorlik memorandumlari asosida talabalar uchun amaliyot dasturlari yo'lga qo'yilgan. Bu esa talabaning o'qish jarayonidanoq kasbiy ko'nikma hosil qilishi va kelajakda ish joyiga moslashishini osonlashtiradi. Shuningdek, ta'lim jarayoniga zamonaviy texnologiyalar joriy etilayotgani ham ahamiyatli jihatlardan biridir. Masalan, ayrim darslar onlayn platformalar orqali o'tiladi, interaktiv treninglar, virtual bank muhitida ishlash simulyatorlari va analitik dasturlar orqali talabalar bank

operatsiyalari bilan yaqindan tanishadilar. Bu kabi texnologik imkoniyatlar bank sohasi uchun yangi avlod raqamli mutaxassislarini yetishtirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bank mutaxassislarining malakasini oshirish esa faqat talabalik davri bilan cheklanmaydi. Ish faoliyatini boshlagan mutaxassislar uchun ham maxsus qayta tayyorlash va malaka oshirish kurslari faol tashkil etilmoqda. Bu borada O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki huzuridagi Bank-moliya akademiyasi alohida o‘rin egallaydi. Mazkur akademiyada zamonaviy bank menejmenti, moliyaviy risklarni boshqarish, xalqaro moliya standartlari kabi sohalarda qisqa muddatli va uzoq muddatli o‘quv kurslari taklif qilinadi. Xalqaro tajriba bilan solishtirganda, O‘zbekistonda bank xodimlarini tayyorlash bo‘yicha yo‘lga qo‘yilgan tizim barqaror asosga ega bo‘layotganini ko‘rish mumkin. Jumladan, Germaniya, Janubiy Koreya, Malayziya kabi davlatlar bilan hamkorlikda amalga oshirilayotgan dasturlar doirasida O‘zbekistonlik talabalar xorijda stajirovka o‘tab, ilg‘or bilim va ko‘nikmalarni o‘zlashtirmoqdalar. Bu esa xalqaro mehnat bozorida raqobatbardosh kadrlarni shakllantirishga xizmat qiladi. Shunga qaramay, mavjud tizimda ayrim kamchiliklar ham uchrab turadi. Masalan, ba‘zi hududlardagi oliy ta‘lim muassasalarida zamonaviy uskunalar va elektron resurslar yetishmaydi. Bundan tashqari, ayrim darsliklar va o‘quv qo‘llanmalar zamonaviy bank faoliyatining barcha jihatlarini to‘liq qamrab olmaydi. Bu kabi muammolarni bartaraf etish uchun o‘quv dasturlarini doimiy yangilab borish, o‘qituvchilar malakasini oshirish va xorijiy tillarni o‘rgatishga ko‘proq e‘tibor qaratish lozim.

Xulosa: O‘zbekiston Respublikasida bank mutaxassislarini tayyorlash tizimi mamlakat moliyaviy sohasining barqaror rivojlanishi uchun muhim asos hisoblanadi. Ushbu tizim nafaqat oliy ta‘lim muassasalari tomonidan yangi avlod mutaxassislarini yetishtirishga, balki mavjud bank xodimlarining malakasini oshirish va qayta tayyorlashga ham yo‘naltirilgan. Zamonaviy iqtisodiyot va raqamli texnologiyalar sharoitida, bank sohasi kadrlarining doimiy o‘qishi va o‘z bilimlarini yangilab borishi zarur. Maqolada ko‘rsatilganidek, O‘zbekiston hukumati tomonidan bu yo‘nalishda keng qamrovli islohotlar olib borilmoqda, ta‘lim dasturlari zamon talablariga mos ravishda yangilanmoqda, va amaliyotga katta e‘tibor qaratilmoqda. Shuningdek, xalqaro tajribani

o'rganish va tatbiq etish, yangi texnologiyalarni joriy qilish kadrlar tayyorlash sifatini oshirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, tizimda mavjud ayrim kamchiliklar, xususan, resurslarning yetishmasligi va ta'lim sifatining hududiy farqlari o'z yechimini topishi lozim. Bu masalalarni hal qilish orqali O'zbekiston bank sohasi uchun raqobatbardosh, malakali kadrlar tayyorlashni yanada mustahkamlash mumkin. Umuman olganda, bank mutaxassislarini tayyorlash tizimining rivojlanishi mamlakatning moliyaviy xavfsizligini ta'minlash, iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash va xalqaro bozorda raqobatbardoshligini oshirishda muhim omil bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qayimova, Z. Tijorat banklarining yangi bank xizmatlari va mahsulotlarini joriy etish amaliyoti.
2. Shermuxamedov, B. U. Globalashuv sharoitida tijorat banklari xizmatlarining transformatsiyasi.
3. Matchanov, T. M., & Allamuratov, T. K. Iqtisodiyot rivojlanishi jarayonida bank-moliya xizmatlarini raqamlashtirish va ularning afzalliklari hamda xavfsizlik jarayoni.
4. Xolmirzayev, F. M., & Maxmudov, R. B. Bank xizmatlarini raqamlashtirish va uning afzalliklari.
5. Inomaliyev, S. S., Isaqov, I. S., & O'tamurodov, E. K. O'zbekistonda mikromoliyalash muassasalari va tijorat banklari.
6. Abdurahmonov, A., Juliboy o'g'li, O., Juraqulova, A., & Ergashova, F. Mamlakatimizda bank sohasidagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.
7. Madaminova, X. Sh. Tijorat banklarida islomiy bank xizmatlarini rivojlantirish yo'nalishlari.
8. Mullajonov, F. O'zbekistonda bank tizimini takomillashtirish vazifalari va asosiy yo'nalishlari.